18. mart 2015.

Originalna verzija: samo na engleskom jeziku

Okvir iz Sendaja za smanjenje rizika od katastrofa 2015-2030.

Sadržaj

Strana

I Uvod. 3

II Očekivani rezultat i cilj 6

III Rukovodeći principi 8

IV Prioriteti za delovanje 9

Prioritet 1: Razumevanje rizika od katastrofa 10

Prioritet 2: Jačanje sistema upravljanja rizicima od katastrofa u cilju upravljanja rizicima od katastrofe. 12

Prioritet 3: Ulaganje u smanjenje rizika od katastrofa u cilju jačanja otpornosti 15

Prioritet 4: Unapređenje spremnosti za delotvorno reagovanje u slučaju katastrofe i u cilju „izgradnje boljeg sistema nego što je bio pre katastrofe“ u procesu obnove, sanacije i rekonstrukcije 17

V Uloga zainteresovanih strana 20

VI Međunarodna saradnja i globalno partnerstvo 22

I Uvod

1. Sadašnji Okvir za smanjenje rizika od katastrofa nakon 2015. godine usvojen je na Trećoj svetskoj konferenciji za smanjenje rizika od katastrofa, koja je održana od 14. do 18. marta 2015. godine u Sendaju, Mijagi, Japan, i predstavljala je jedinstvenu mogućnost za zemlje učesnice da:

(a) usvoje koncizan, usredsređen Okvir za smanjenje rizika od katastrofa nakon 2015. godine koji gleda u budućnost i orjentisan je na delovanje;

(b) završe procenu i razmatranje sprovođenja u delo Okvira iz Hjoga za delovanje u periodu od 2005 do 2015. godine: razvijanje otpornosti nacija i zajednica na katastrofe;[1]

(c) razmotre iskustva stečena posredstvom regionalnih i nacionalnih strategija/institucija i planova za smanjenje rizika od katastrofa i njihovih preporuka, kao i relevantne regionalne sporazume u okviru sprovođenja u delo Okvira iz Hjoga za delovanje;

(d) identifikuju načine saradnje na osnovu obaveza za sprovođenje u delo Okvira za smanjenje rizika od katastrofa nakon 2015. godine;

(e) utvrde načine periodičnog razmatranja sprovođenja u delo Okvira za smanjenje rizika od katastrofa nakon 2015. godine.

2. Tokom Svetske konferencije, države učesnice su takođe potvrdile svoju posvećenost smanjenju rizika od katastrofa i razvijanju otpornosti[2] na katastrofe, da bi se ti problemi rešavali što hitnije u kontekstu održivog razvoja i iskorenjivanja siromaštva, a prema prilici, da bi bili uključeni u politike delovanja, planove, programe i budžete na svim nivoima, i da bi bili razmatrani u relevantnim okvirima.

Okvir iz Hjoga za delovanje: naučene lekcije, identifikovani nedostaci i budući izazovi

3. Od usvajanja Okvira iz Hjoga za delovanje 2005. godine, kao što je i dokumentovano u nacionalnim i regionalnim izveštajima o napretku njegovog sprovođenja u delo, kao i ostalim globalnim izveštajima, zemlje potpisnice i relevantne zainteresovane strane su postigle napredak kada je reč o smanjenju rizika od katastrofa na lokalnom, nacionalnom i globalnom nivou, koji je doveo do smanjenja smrtnosti u slučaju nekih opasnosti.[3] Smanjenje rizika od katastrofa je rentabilna investicija u sprečavanje budućih gubitaka.

---

1 A/CONF. 206/6 i ispravke 1, poglavlje I, rezolucija 2.

2 Otpornost je definisana kao: „Sposobnost sistema, zajednice ili društva koji su izloženi opasnostima da se odupru, apsorbuju, prilagode i oporave od efekata opasnosti na blagovremen i efikasan način, uključujući tu i putem očuvanja i obnavljanja ključnih i osnovnih struktura i funkcija", Kancelarija Ujedinjenih nacija za smanjenje rizika od katastrofa (UNISDR), „Terminologija UNISDR o smanjenju rizika od katastrofa iz 2009.", Ženeva, maj 2009. godine (http://www.unisdr.org/we/inform/terminology).

3 Opasnost je definisana Okvirom iz Hjoga za delovanje kao: „Potencijalno štetni fizički događaj, pojava ili ljudska aktivnost koja može da prouzrokuje gubitke života ili povrede, oštećenja imovine, ometanje socijalnog i ekonomskog razvoja ili degradaciju životne sredine. Opasnost može da obuhvati latentna stanja koja mogu da predstavljaju buduće pretnje i mogu biti različitog porekla: prirodne (geološke, hidrometeorološke i biološke) ili izazvane ljudskim postupcima (degradacija životne sredine ili tehnološke opasnosti).

Delotvorno upravljanje rizicima od katastrofa doprinosi održivom razvoju. Zemlje potpisnice su poboljšale svoje kapacitete za upravljanje rizicima od katastrofa. Međunarodni mehanizmi za strateške savete, koordinaciju i razvoj partnerstva za smanjenje rizika od katastrofa, poput Globalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa i regionalnih platformi za smanjenje rizika od katastrofa, kao i drugi relevantni međunarodni i regionalni forumi za saradnju, bili su od pomoći pri razvoju politika delovanja, strategija i unapređenja znanja i zajedničkog učenja. Sve u svemu, Okvir iz Hjoga za delovanje je predstavljao značajan instrument za podizanje svesti javnosti i institucija, podsticanje preuzimanja političkih obaveza, kao i usredsređenosti i delovanja velikog broja zainteresovanih strana na svim nivoima.

4. Ipak, tokom ovog desetogodišnjeg vremenskog perioda, katastrofe su nastavile da uzimaju veliki danak i da utiču na dobrobit i bezbednost ljudi, zajednica i zemalja koje su njima bile pogođene. Preko 700 hiljada ljudi je izgubilo živote, preko 1,4 milion ljudi je bilo povređeno, a oko 23 miliona je ostalo bez svojih domova nakon katastrofa. Sve u svemu, više od 1,5 milijarde ljudi je na različite načine bilo pogođeno katastrofama. Žene, deca i ljudi su u rizičnim situacijama bili disproporcionalno pogođeni. Ukupan ekonomski gubitak je iznosio više od 1,3 triliona američkih dolara. Osim toga, u periodu od 2008. do 2012. godine, 144 miliona ljudi je bilo raseljeno usled posledica katastrofa. Katastrofe, od kojih je većina pogoršana klimatskim promenama i koje su sve veće učestalosti i intenziteta, umnogome onemogućavaju napredak ka održivom razvoju. Podaci ukazuju na to da se brže povećava izloženost ljudi i imovine rizicima u svim zemljama nego što se smanjuje njihova ugroženost,[4] čime se izazivaju novi rizici i neprekidan porast gubitaka usled katastrofa, uz značajne ekonomske, društvene, zdravstvene, kulturne i ekološke posledice u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom periodu, posebno na lokalnom nivou i nivou zajednica. Katastrofe manjeg obima koje se periodično ponavljaju i katastrofe koje se postepeno javljaju utiču posebno na zajednice, domaćinstva i mala i srednja preduzeća, i imaju visok procentualni udeo u ukupnim gubicima. Sve zemlje – posebno zemlje u razvoju, u kojima su smrtnost i gubici usled katastrofa disproporcionalno viši – suočavaju se sa sve većim mogućim skrivenim troškovima i izazovima ispunjavajući svoje finansijske i druge obaveze.

5. Od ključnog je značaja i preko potrebno da se predvidi, planira i smanji rizik od katastrofa, kako bi se na delotvorniji način zaštitili ljudi, zajednice i zemlje, uslovi za stvaranje sredstava za život, zdravlje, kulturno nasleđe, društveno-ekonomski napredak i ekosistemi, i time jačala njihova otpornost na katastrofe.

6. Pojačan rad kako bi se smanjila izloženost i ugroženost, i time sprečila pojava novih rizika od katastrofa, i odgovornost za stvaranje rizika od katastrofa neophodni su na svim nivoima. Potrebno je više aktivnosti usredsređenih na rešavanje osnovnih pokretača rizika od katastrofa, poput posledica siromaštva i nejednakosti, klimatskih promena i ugroženosti, neplanirane i brze urbanizacije, lošeg upravljanja zemljištem, kao i složenih faktora poput demografskih promena, nedostatnih institucionalnih okvira, politika delovanja koje ne uzimaju u obzir rizike, nepostojanja propisa i podsticaja za privatne investicije u smanjenje rizika od katastrofa, kompleksnih lanaca snabdevanja, ograničene dostupnosti tehnologije, neodrživog korišćenja prirodnih resursa, propadanja ekosistema, pandemija i epidemija. Osim toga, neophodno je da se nastavi sa jačanjem dobre uprave usmerene na smanjenje rizika od katastrofa na nacionalnom, regionalnom i globalnom nivou, i da se unapredi spremnost i nacionalna koordinacija za reagovanje u slučaju katastrofa, sanaciju i rekonstrukciju, te korišćenje obnove i rekonstrukcije nakon katastrofa kako bi se „izgradio bolji sistem nego što je bio pre“, podržan unapređenim vidovima međunarodne saradnje.

[4] Ugroženost je definisana Okvirom iz Hjoga za delovanje kao: „Stanje koje je određeno fizičkim, socijalnim, ekonomskim i ekološkim faktorima ili procesima, koji povećavaju izloženost neke zajednice posledicama opasnosti.”

7. Treba da postoji širi preventivni pristup rizicima od katastrofa koji je u većoj meri usredsređen na ljude. Prakse za smanjenje rizika od katastrofa treba da se zasnivaju na višestrukim opasnostima i da budu multisektorske, inkluzivne i pristupačne kako bi bile efikasne i delotvorne. Prepoznajući svoju vodeću, regulatornu i koordinatorsku ulogu, vlade treba da se angažuju zajedno sa relevantnim zainteresovanim stranama, uključujući tu i žene, decu i mlade, ljude sa invaliditetom, siromašne ljude, migrante, starosedeoce, volontere, zajednice profesionalaca i stare ljude na koncipiranju i sprovođenju u delo politika delovanja, planova i standarda. Postoji potreba da javni i privatni sektor i organizacije civilnog društva, kao i akademska zajednica i naučno-istraživačke institucije bliže sarađuju i da stvaraju mogućnosti za saradnju, kao i da kompanije integrišu rizike od katastrofa u svoje upravljačke prakse.

8. Međunarodna, regionalna, podregionalna i prekogranična saradnja je i dalje od ključnog značaja za podržavanje aktivnosti država potpisnica, njihovih nacionalnih i lokalnih organa, kao i zajednica i kompanija, usmerene na smanjenje rizika od katastrofa. Možda će biti potrebno da se postojeći mehanizmi ojačaju kako bi se pružila efikasna podrška i postiglo bolje sprovođenje Okvira u delo. Posebna pažnja i podrška je neophodna zemljama u razvoju, naročito najmanje razvijenim zemljama, malim ostrvskim zemljama u razvoju, zemljama u razvoju koje nemaju izlaz na more i afričkim zemljama, kao i zemljama sa srednjim dohotkom koje se suočavaju sa posebnim izazovima, kako bi se povećali njihovi unutrašnji resursi i sposobnosti kroz bilateralne i multilateralne kanale za osiguravanje adekvatnih, održivih i blagovremenih načina za realizovanje razvijanja kapaciteta, finansijske i tehničke pomoći i transfera tehnologije, u skladu sa međunarodnim obavezama.

9. Sve u svemu, Okvir iz Hjoga za delovanje je dao ključne smernice za napore usmerene na smanjenje rizika od katastrofa, i doprineo je napretku ka postizanju Milenijumskih ciljeva razvoja. Njegovo sprovođenje u delo je ipak doprinelo da se sagleda i niz nedostataka koji se odnose na rešavanje osnovnih faktora za smanjenje rizika od katastrofa, na formulisanje ciljeva i prioriteta za delovanje,[5] na potrebu da se podstiče jačanje otpornosti na katastrofe na svim nivoima i da se osiguraju adekvatna sredstava za sprovođenje Okvira u delo. Nedostaci ukazuju na potrebu da se izradi okvir orijentisan na delovanje koji vlade i zainteresovane strane mogu da sprovedu u delo uz međusobnu podršku i dopunjavanje, i koji pomaže da se identifikuju rizici od katastrofa kojima treba upravljati i koji usmerava investicije kako bi se poboljšala otpornost.

10. Deset godina nakon Okvira iz Hjoga za delovanje, katastrofe i dalje podrivaju napore da se postigne održivi razvoj.

11. Međuvladini pregovori o planu razvoja za period nakon 2015. godine, finansiranju razvoja, klimatskim promenama i smanjenju rizika od katastrofa pružaju međunarodnoj zajednici jedinstvenu

[5] Prioriteti Okvira iz Hjoga za delovanje u periodu od 2005. do 2015. su: (1) osigurati da smanjenje rizika od katastrofa postane nacionalni i lokalni prioritet, uz jaku institucionalnu osnovu za sprovođenje u delo; (2) identifikovanje, procena i praćenje rizika od katastrofa, i jačanje sistema ranog upozoravanja; (3) upotreba znanja, inovacija i obrazovanja za razvijanje kulture bezbednosti i otpornosti na svim nivoima; (4) smanjenje osnovnih faktora rizika; i (5) jačanje spremnosti za katastrofu kako bi se na delotvoran način na nju reagovalo na svim nivoima.

mogućnost da unapredi koherentnost politika delovanja, institucija, ciljeva, indikatora i sistema za merenje sprovođenja plana u delo, uvažavajući njihova ovlašćenja. Osiguravanje kredibilnih veza između ovih procesa na primeren način doprineće razvijanju otpornosti i postizanju globalnog cilja iskorenjivanja siromaštva.

12. Pamti se da je rezultat Konferencije UN o održivom razvoju 2012. godine naslovljene „Budućnost koju želimo“ bio apel za smanjenje rizika od katastrofa i razvijanje otpornosti na katastrofe, čemu treba pristupiti sa obnovljenim svešću o hitnosti preduzimanja akcije u kontekstu održivog razvoja i iskorenjivanja siromaštva i što, kako potrebe nalažu, treba da se integriše na svim nivoima. Na Konferenciji su takođe ponovo potvrđeni svi principi Deklaracije iz Rija o životnoj sredini i razvoju.

13. Bavljenje klimatskim promenama, kao jednim od pokretača rizika od katastrofa, uz istovremeno poštovanje ovlašćenja Okvirne konvencije Ujedinjenih nacija o klimatskim promenama,[6] predstavlja mogućnost za smanjenje rizika od katastrofa na značajan i koherentan način kroz međusobno povezane međuvladine procese.

14. Na temelju ovoga, i u cilju smanjenja rizika od katastrofa, postoji potreba da se uhvati u koštac sa postojećim izazovima i da se pripremi za buduće izazove usredsređujući se na: praćenje, procenu i razumevanje rizika, razmenu informacija o tome i kako do rizika dolazi; jačanje sistema uprave za upravljanje rizicima od katastrofa i koordinacije među relevantnim institucijama i sektorima, i potpuno i smisleno učešće relevantnih zainteresovanih strana na odgovarajućim nivoima; ulaganje u ekonomsku, društvenu, zdravstvenu, kulturnu i obrazovnu otpornost ljudi, zajednica i zemalja, i u zaštitu životne sredine, takođe i kroz tehnologiju i istraživanja; unapređivanje sistema za rano upozoravanje na višestruke opasnosti, spremnosti, reagovanja, obnove, sanacije i rekonstrukcije. Kako bi se upotpunile nacionalne aktivnosti i kapaciteti, postoji potreba da se unapredi međunarodna saradnja između razvijenih zemalja i zemalja u razvoju, i između država potpisnica i međunarodnih organizacija.

15. Ovaj okvir će se primenjivati na rizike malog i velikog obima, česte i retke katastrofe, iznenadne i one katastrofe koje postepeno nastaju, prirodne ili prouzrokovane ljudskim faktorom, kao i na povezane ekološke, tehnološke i biološke opasnosti i rizike. On ima za cilj da usmerava upravljanje višestrukim opasnostima od katastrofa, koje je u procesu razvoja na svim nivoima, kao i unutar i širom svih sektora.

II Očekivani rezultat i cilj

16. Iako je postignut određen napredak u razvijanju otpornosti i smanjenju gubitaka i štete, znatnije smanjenje rizika od katastrofa zahteva istrajnost i upornost, uz jasnije usredsređivanje na ljude i njihovo zdravlje i uslove za stvaranje sredstava za život, kao i redovne prateće aktivnosti. Nadograđujući Okvir iz Hjoga za delovanje, sadašnji okvir ima za cilj da postigne sledeće rezultate u narednih 15 godina:

Znatno smanjenje rizika od katastrofa i gubitka života, uslova sa stvaranje sredstava za život i zdravlja, i gubitka ekonomske, fizičke, kulturne i ekološke imovine ljudi, kompanija, zajednica i zemalja.

6 Pitanja klimatskih promena pomenuta u sadašnjem okviru ostaju u okviru ovlašćenja Okvirne konvencije Ujedinjenih nacija o klimatskim promenama, u okviru nadležnosti država potpisnica Konvencije.

.

Da bi se ispunio ovaj cilj, neophodno je da političko rukovodstvo u svakoj zemlji i na svim nivoima bude veoma posvećeno i uključeno u sprovođenje u delo ovog okvira i prateće aktivnosti, kao i u stvaranje neophodnog pogodnog i podsticajnog okruženja.

17. Da bi se postigao očekivani rezultat, mora da se teži sledećem cilju:

Sprečavanje novih i smanjenje postojećih rizika od katastrofa kroz sprovođenje integrisanih i inkluzivnih ekonomskih, strukturnih, pravnih, socijalnih, zdravstvenih, kulturnih, obrazovnih, ekoloških, tehnoloških, političkih i institucionalnih mera koje sprečavaju i smanjuju izloženost opasnostima i ugroženost od katastrofa, povećavaju spremnost za reagovanje i obnovu, i time povećavaju otpornost.

Težnja ka ostvarenju ovog cilja zahteva jačanje kapaciteta za sprovođenje Okvira u delo i sposobnosti zemalja u razvoju, posebno najmanje razvijenih zemalja, malih ostrvskih zemalja, zemalja koje nemaju izlaz na more i afričkih zemalja, kao i zemalja sa srednjim dohotkom koje se suočavaju sa posebnim izazovima, uključujući tu i mobilisanje podrške kroz međunarodnu saradnju za obezbeđivanje sredstava za sprovođenje Okvira u delo u skladu sa njihovim nacionalnim prioritetima.

18. Da bi se podržala procena globalnog napretka u postizanju rezultata i cilja ovog Okvira, postignut je dogovor u vezi sa sedam globalnih ciljeva. Ti ciljevi će se meriti na globalnom nivou i biće upotpunjeni radom na razvoju odgovarajućih indikatora.

Nacionalni ciljevi i indikatori će doprineti postizanju rezultata i cilja ovog okvira.

Sedam globalnih ciljeva su:

(a) Znatno smanjenje globalne smrtnosti usled katastrofa do 2030. godine, sa ciljem da se smanji prosečna globalna smrtnost na 100.000 stanovnika između 2020. i 2030. u poređenju sa periodom između 2005. i 2015.

(b) Znatno smanjenje broja pogođenog stanovništva na globalnom nivou do 2030. godine, sa ciljem da se smanji prosečna globalna brojka na 100.000 stanovnika između 2020. i 2030. u odnosu na period od 2005. do 2015.[7]

(c) Smanjenje direktnih ekonomskih gubitaka usled katastrofa u odnosu na globalni bruto domaći proizvod (BDP) do 2030. godine.

(d) Znatno smanjenje štete usled katastrofa koje trpi ključna infrastruktura i narušavanja osnovnih usluga, među njima zdravstvenih i obrazovnih objekata, uključujući tu i razvoj njihove otpornosti, do 2030. godine.

(e) Znatno povećanje broja zemalja sa nacionalnim i lokalnim strategijama za smanjenje rizika od katastrofa do 2020. godine.

(f) Znatno unapređenje međunarodne saradnje sa zemljama u razvoju kroz adekvatnu i održivu podršku kojom će se nadopunjavati njihove nacionalne aktivnosti za sprovođenje u delo ovog okvira do 2030. godine.

(g) Znatno povećanje raspoloživosti i dostupnosti sistema za rano upozoravanje o višestrukim opasnostima, kao i informacija i procena rizika od katastrofa ljudima do 2030. godine.

[7] Kategorije pogođenog stanovništva će biti dodatno razrađene u procesu rada nakon skupa u Sendaju, o kome je doneta odluka na Konferenciji.

III Rukovodeći principi

19. Oslanjajući se na principe sadržane u Strategiji iz Jokohame za bezbedniji svet: smernice za prevenciju, spremnost i ublažavanje posledica prirodnih katastrofa i prateći akcioni plan[8] i Okviru iz Hjoga za delovanje, sprovođenje u delo ovog okvira će biti rukovođeno sledećim principima, pri čemu će se uzimati u obzir nacionalne okolnosti, i biće usklađeno sa nacionalnim propisima, kao i sa međunarodnim odgovornostima i obavezama:

(a) svaka država ima primarnu odgovornost da sprečava i smanjuje rizik od katastrofe, uključujući tu i putem međunarodne, regionalne, podregionalne, prekogranične i bilateralne saradnje. Smanjenje rizika od katastrofa predstavlja zajedničku brigu za sve države potpisnice, a stepen do koga zemlje u razvoju mogu delotvorno da unaprede i sprovedu nacionalne politike delovanja i mere za smanjenje rizika od katastrofa u kontekstu njihovih okolnosti i sposobnosti može dodatno da se unapredi kroz obezbeđivanje održive međunarodne saradnje;

(b) smanjenje rizika od katastrofa zahteva da se odgovornosti Vlada i relevantnih nacionalnih organa, sektora i zainteresovanih strana podele u skladu sa njihovim nacionalnim okolnostima i sistemom uprave;

(c) upravljanje rizicima od katastrofa ima za cilj da zaštiti stanovništvo i njegovu imovinu, zdravlje, uslove za stvaranje sredstava za život i proizvodna sredstva, kao i kulturna i ekološka dobra, ujedno promovišući i štiteći sva ljudska prava, uključujući tu i pravo na razvoj;

(d) smanjenje rizika od katastrofa zahteva angažovanje i partnerstvo celokupnog društva. Takođe je neophodno osnaživanje i inkluzivno, pristupačno i nediskriminatorno učešće, uz posebnu pažnju prema ljudima koji su disproporcionalno pogođeni katastrofama, naročito onim najsiromašnijim. Sve politike delovanja i prakse treba da sadrže perspektivu vezanu za pol, starosno doba, invaliditet i kulturu, kao i promovisanje liderstva žena i omladine; u tom kontekstu, posebna pažnja treba da se posveti unapređenju organizovanog dobrovoljnog rada građana;

(e) smanjenje rizika od katastrofa i upravljanje njima zavise od mehanizama za koordinaciju unutar i širom sektora, i od saradnje sa zainteresovanim stranama na svim nivoima, i za to je, na nacionalnom i lokalnom nivou, neophodna puna angažovanost svih državnih institucija koje pripadaju izvršnoj i zakonodavnoj grani vlasti i jasno definisanje odgovornosti među javnim i privatnim zainteresovanim stranama, uključujući tu svet biznisa i akademsku zajednicu, kako bi se osiguralo uzajamno uspostavljanje kontakata, partnerstvo, komplementarnost uloga, odgovornost i prateće aktivnosti;

(f) dok je podsticajna, rukovodeća i koordinirajuća uloga nacionalnih i federalnih državnih vlada i dalje od suštinskog značaja, neophodno je i da se osnaže lokalni organi i lokalne zajednice kako bi smanjili rizik of katastrofa, uključujući tu i kroz resurse, podsticaje i odgovornost za donošenje odluka, primereno situaciji;

[8] A/CONF. 172/9, poglavlje I, rezolucija 1, prilog I.

(g) smanjenje rizika od katastrofa zahteva pristup koji obuhvata više opasnosti i inkluzivno donošenje odluka koje su zasnovane na informacijama o riziku, otvorenoj razmeni i širenju razvrstanih podataka, uključujući tu i podatke razvrstane prema polu, starosnom dobu i invaliditetu, kao i na lako dostupnim, ažuriranim, razumljivim, naučno utemeljenim, bezbednosno neutralnim informacijama o riziku koje su upotpunjene tradicionalnim znanjem;

(h) razvoj, jačanje i sprovođenje u delo relevantnih politika delovanja, planova, praksi i mehanizama treba da teži koherentnosti, primereno situaciji, u okviru održivog razvoja i rasta, bezbednosti hrane, zdravlja i sigurnosti, klimatskih promena i promenljivosti, upravljanja životnom sredinom i planova za smanjenje rizika od katastrofa. Smanjenje rizika od katastrofa je od suštinskog značaja za postizanje održivog razvoja;

(i) iako pokretači rizika od katastrofa mogu biti lokalnog, nacionalnog, regionalnog ili globalnog obima, rizici od katastrofa imaju lokalni i specifični karakter koji mora da se razume kako bi se donele odluke o merama za smanjenje rizika od katastrofa;

(j) hvatanje u koštac sa temeljnim faktorima rizika od katastrofa putem javnosti koja je informisana o rizicima od katastrofa i privatnih investicija je rentabilnije od prevashodnog oslanjanja na reagovanje i obnovu nakon katastrofa, i to ujedno doprinosi održivom razvoju;

(k) od ključnog je značaja u fazi obnove, sanacije i rekonstrukcije nakon katastrofe da se spreči stvaranje rizika od katastrofa i da se oni umanje kroz „uspostavljanje boljeg sistema od onog pre katastrofe“ i kroz pojačanu edukaciju i povećanje svesti javnosti o rizicima od katastrofe;

(l) delotvorno i smisleno globalno partnerstvo i dalje jačanje međunarodne saradnje, uključujući tu i ispunjenje odgovarajućih obaveza koje se odnose na zvaničnu razvojnu pomoć koju pružaju razvijene zemlje, od suštinskog je značaja za efikasno upravljanje rizicima od katastrofa;

(m) zemljama u razvoju, posebno onim najmanje razvijenim zemljama, malim ostrvskim zemljama u razvoju, zemljama u razvoju koje nemaju izlaz na more i afričkim zemljama, kao i zemljama sa srednjim dohotkom koje se suočavaju sa posebnim izazovima rizika od katastrofa, potrebna je adekvatna, održiva i blagovremena pomoć, uključujući tu i finansijsku pomoć, transfer tehnologija i izgradnju kapaciteta, koju pružaju razvijene zemlje i partneri u skladu sa njihovim potrebama i prioritetima, onako kako su ih oni identifikovali.

IV Prioriteti za delovanje

20. Uzimajući u obzir iskustvo stečeno kroz sprovođenje u delo Okvira iz Hjoga za delovanje, i težeći očekivanom rezultatu i cilju, postoji potreba za usredsređenim delovanjem država unutar i širom svih sektora na lokalnom, nacionalnom, regionalnom i globalnom nivou u sledeće četiri prioritetne oblasti:

1. razumevanje rizika od katastrofa;
2. jačanje sistema upravljanja rizicima od katastrofa u cilju upravljanja rizicima od katastrofa;
3. ulaganje u smanjenje rizika od katastrofa u cilju jačanja otpornosti;
4. unapređenje spremnosti za delotvorno reagovanje u slučaju katastrofe i „izgradnja boljeg sistema od onog pre katastrofe“ u toku obnove, sanacije i rekonstrukcije.

21. U svom pristupu smanjenju rizika od katastrofa, države, regionalne i međunarodne organizacije i ostale relevantne zainteresovane strane treba da uzmu u obzir ključne aktivnosti koje su navedene u okviru svakog od ova četiri prioriteta, i treba da ih sprovedu u delo, primereno situaciji, uzimajući u obzir odgovarajuće kapacitete i sposobnosti, u skladu sa njihovim nacionalnim zakonima i propisima.

22. U kontekstu sve veće globalne međusobne zavisnosti, intenzivna međunarodna saradnja, podsticajno međunarodno okruženje i sredstva za sprovođenje u delo su neophodni kako bi se

stimulisalo i doprinelo razvoju znanja, kapaciteta i motivacije za smanjenje rizika od katastrofa na svim nivoima, posebno u zemljama u razvoju.

Prioritet 1. Razumevanje rizika od katastrofe

23. Politike delovanja i prakse za upravljanje rizicima od katastrofa treba da se zasnivaju na razumevanju rizika od katastrofa u svim njihovim dimenzijama ugroženosti, kapaciteta, izloženosti ljudi i imovine, karakteristika opasnosti i okruženja. Takvo znanje se može iskoristiti za procenu rizika pre katastrofa, za sprečavanje i ublažavanje posledica, i za razvoj i sprovođenje u delo odgovarajuće spremnosti i delotvornog reagovanja na katastrofu.

Nacionalni i lokalni nivo

24. Da bi se to postiglo, važno je da se:

(a) promoviše prikupljanje, analiza, upravljanje i korišćenje relevantnih podataka i praktičnih informacija; da se osigura njihovo širenje, uzimajući u obzir potrebe različitih kategorija korisnika, primereno situaciji;

(b) podstakne korišćenje i jačanje ključnih informacija i periodično procennjuju rizici od katastrofa, ugroženost, kapaciteti, izloženost, karakteristike opasnosti i njihovi mogući sekvencijalni efekti na relevantnoj društvenoj i prostornoj skali ekosistema, u skladu sa nacionalnim okolnostima;

(c) razvijaju, periodično ažuriraju i dostavljaju, u zavisnosti od situacije, donosiocima odluka, javnosti i zajednicama pod rizikom od katastrofa, informacije o rizicima od katastrofa koje se baziraju na lokacijama, uključujući tu i mape rizika, u odgovarajućem formatu, koristeći, ukoliko je primenljiva, geoprostornu informacionu tehnologiju;

(d) sistematski procenjuju, beleže, razmenjuju i javno objavljuju gubici usled katastrofa i razumeju ekonomski, društveni, zdravstveni, obrazovni, ekološki uticaji i uticaj na kulturno nasleđe, primereno situaciji, u kontekstu informacija o izloženosti konkretnim opasnostima i ugroženosti;

(e) učini da razvrstane, bezbednosno neutralne informacije o izloženosti opasnostima, ugroženosti, riziku, katastrofama i gubicima budu javno dostupne, primereno situaciji;

(f) promoviše pristup pouzdanim podacima u realnom vremenu, koriste prostorne i *in situ* informacije, uključujući tu i geografski informacioni sistem (GIS), i da se koriste informacione i komunikacione tehnološke inovacije kako bi se unapredili alati za merenje i prikupljanje, analizu i širenje podataka;

(g) razvija znanje državnih funkcionera na svim nivoima, civilnog društva, zajednica i volontera, kao i znanje privatnog sektora kroz razmenu iskustava, naučenih lekcija, primera dobre prakse i obuku o smanjenju rizika od katastrofa, uključujući tu i upotrebu postojećih vidova obuke, mehanizama za edukaciju i kolegijalno učenje;

(h) promoviše i unapredi dijalog i saradnja između naučnih i tehnoloških zajednica, drugih relevantnih zainteresovanih strana i kreatora politika delovanja, kako bi se omogućilo uspostavljanje naučno-političkog interfejsa za delotvorno donošenje odluka u okviru upravljanja rizicima od katastrofa;

(i) primereno situaciji, osigura upotreba tradicionalnih, starosedelačkih i lokalnih znanja i praksi kako bi se upotpunilo naučno znanje o proceni rizika od katastrofa, kao i razvoj i sprovođenje u delo politika delovanja, strategija, planova i programa određenih sektora, uz međusektorski pristup, koji bi trebalo da bude usklađen sa datim lokalitetom i kontekstom;

(j) jačaju tehnički i naučni kapaciteti da se iskoristi i konsoliduje postojeće znanje, i da se razvije i primeni metodologija i modeli za procenu rizika od katastrofa, ugroženosti i izloženosti svim opasnostima;

(k) promoviše ulaganje u inovacije i tehnološki razvoj u okviru dugoročnih istraživanja upravljanja rizicima od katastrofa koja se odnose na više opasnosti i koja su rukovođena rešenjima kako bi se pristupilo rešavanju pitanja vezanih za nedostatake, prepreke, međuzavisnosti i društvene, ekonomske, obrazovne i ekološke izazove i rizike od katastrofa;

(l) promoviše uključivanje znanja o rizicima od katastrofe, uključujući tu i sprečavanje, ublažavanje, spremnost, reagovanje, obnovu i sanaciju u slučaju katastrofa, u formalno i neformalno obrazovanje, i u građansko obrazovanje na svim nivoima, kao i u profesionalno obrazovanje i obuku;

(m) promovišu nacionalne strategije za unapređenje obrazovanja i svesti građana o smanjenju rizika od katastrofe, uključujući tu i informacije i znanje o rizicima od katastrofa, kroz kampanje, društvene medije i mobilizaciju zajednica, uzimajući u obzir posebne grupe publike i njihove potrebe;

(n) primene informacije o riziku u svim njegovim dimenzijama ugroženosti, kapaciteta i izloženosti ljudi, zajednica, zemalja i imovine, kao i karakteristika opasnosti, kako bi se razvile i sprovele u delo politike delovanja za smanjenje rizika od katastrofa;

(o) pojača saradnja među ljudima na lokalnom nivou kako bi se širile informacije o rizicima od katastrofa kroz uključivanje lokalnih organizacija unutar zajednice i nevladinih organizacija.

Globalni i regionalni nivo

25. Da bi se to postiglo, važno je da se:

(a) unapredi razvoj i širenje naučno zasnovanih metodologija i alata za beleženje i širenje razvrstanih podataka i statističkih podataka o gubicima usled katastrofa, kao i unapređenje modeliranja, procene, mapiranja, praćenja rizika od katastrofa, kao i sistema za rano upozoravanje o višestrukim opasnostima;

(b) promoviše sprovođenje sveobuhvatnih istraživanja o rizicima od katastrofa usled višestrukih opasnosti i razvoj regionalne procene rizika od katastrofa i mapa, uključujući tu i scenarije klimatskih promena;

(c) promoviše i unapredi, kroz međunarodnu saradnju, uključujući tu transfer tehnologije, pristup bezbednosno neutralnim podacima, razmena i korišćenje, primereno situaciji, informacija, komunikacionih i geoprostornih i prostorno baziranih tehnologija i povezanih usluga; da se održavaju i unapređuju *in situ* i daljinska posmatranja zemlje i klime; da se unapredi korišćenje medija, uključujući tu i društvene medije, tradicionalne medije, velike količine podataka i mreže mobilne telefonije, kako bi se podržale nacionalne mere za uspešno saopštavanje rizika od katastrofa, primereno situaciji i u skladu sa nacionalnim propisima;

(d) promovišu zajednička nastojanja u partnerstvu sa naučnom i tehnološkom zajednicom, akademskom zajednicom i privatnim sektorom, kako bi se uspostavile, širile i razmenjivale dobre prakse na međunarodnom nivou;

(e) podržava razvoj lokalnih, nacionalnih, regionalnih i globalnih sistema i usluga po meri korisnika za razmenu informacija o dobrim praksama, rentabilnim tehnologijama za smanjenje rizika od katastrofa koje su jednostavne za korišćenje i naučenih lekcija o politikama delovanja, planovima i merama za smanjenje rizika od katastrofa;

(f) osmisle delotvorne globalne i regionalne kampanje kao instrument za podizanje svesti građana i njihovu edukaciju, nadograđujući već postojeće (na primer, inicijativa „Jedan milion sigurnih škola i bolnica“, kampanja „Jačanje otpornosti gradova: moj grad se priprema!”, nagrada Sasakawa Ujedinjenih nacija za smanjenje rizika od katastrofa, i godišnji Međunarodni dan Ujedinjenih nacija za smanjenje rizika od katastrofa), kako bi se promovisala kultura sprečavanja katastrofa, otpornost i odgovornost građana, podstaklo razumevanje rizika od katastrofa, podržalo međusobno učenje, razmenjivala iskustva; da se podstiču građani i zainteresovane strane da se aktivno angažuju u okviru takvih inicijativa i da osmisle nove na lokalnom, nacionalnom, regionalnom i globalnom nivou;

(g) unapredi naučni i tehnički rad na smanjenju rizika od katastrofa i podstakne mobilizacija kroz koordinaciju postojećih mreža i naučno-istraživačkih institucija na svim nivoima i u svim regionima, uz podršku Naučno-tehničke savetodavne grupe UNISDR kako bi se: jačale baze podataka za podršku sprovođenju u delo ovog okvira; promovisala naučna istraživanja modela rizika od katastrofa, uzroka i efekata; širile informacije o riziku uz najbolju upotrebu tehnologije geoprostornih podataka; dale smernice o metodologijama i standardima za procenu rizika, modelovanje i korišćenje podataka o rizicima od katastrofa; identifikovali nedostaci u istraživanju i tehnologiji i formulisale preporuke za prioritetna istraživanja u oblasti smanjenja rizika od katastrofa; promovisala i podržala dostupnost i primena nauke i tehnologije pri donošenju odluka; doprinelo ažuriranju terminologije UNISDR iz 2009. o smanjenju rizika od katastrofa; koristila razmatranja situacije nakon katastrofe kao mogućnosti za unapređenje učenja i javne politike; i objavljivale studije;

(h) podstiče dostupnost autorskih i patentiranih materijala, uključujući tu i putem ugovornih koncesija, primereno situaciji;

(i) unapređuje pristup i podrška inovacijama i tehnologiji, kao i dugoročna istraživanja koja obuhvataju više opasnosti i koja su rukovođena rešenjima, te razvoj upravljanja rizicima od katastrofa.

Prioritet 2. Jačanje sistema upravljanja rizicima od katastrofa u cilju upravljanja rizicima od katastrofa

26. Sistem upravljanja rizicima od katastrofa na nacionalnom, regionalnom i globalnom nivou je od velike važnosti za delotvorno i efikasno upravljanje rizicima od katastrofa. Neophodno je postojanje jasne vizije, planova, stručnosti, smernica i koordinacije unutar i širom sektora, kao i učešće relevantnih zainteresovanih strana. Jačanje upravljanja rizicima od katastrofe radi sprečavanja, ublažavanja posledica, spremnosti, reagovanja, obnove i sanacije je stoga neophodno, i jača saradnju i partnerstvo u okviru svih mehanizama i institucija za sprovođenje u delo instrumenata koji su relevantni za smanjenje rizika od katastrofa i održivi razvoj.

Nacionalni i lokalni nivo

27. Da bi se to postiglo, važno je da se:

(a) uvede i integriše smanjenje rizika od katastrofa unutar i širom svih sektora; da se razmotri i promoviše koherentnost i dalji razvoj, primereno situaciji, nacionalnih i lokalnih zakonskih, regulatornih okvira i javnih politika, koje, kroz definisanje uloga i odgovornosti usmeravaju javnost i privatan sektor da se: (i) prihvate rešavanja problema rizika od katastrofa kroz javne, rukovođene i regulisane usluge i infrastrukturu; (ii) promovišu i obezbede podsticajne mere, kao relevantne za delovanje ljudi, domaćinstava, zajednica i kompanija; (iii) jačaju relevantni mehanizmi i inicijative za transparentnost rizika od katastrofa, koji mogu da obuhvate finansijske podsticajne mere, podizanje svesti javnosti i inicijative za obuke, zahteve za izveštavanje i pravne i administrativne mere; i (iv) uspostave koordinacione i organizacione strukture;

(b) usvoje i sprovedu u delo lokalne i nacionalne strategije i planovi za smanjenje rizika od katastrofa, sa različitim vremenskim okvirima, sa ciljevima, indikatorima i rokovima, u svrhu sprečavanja stvaranja rizika, smanjenja postojećih rizika i jačanja ekonomske, društvene, zdravstvene i ekološke otpornosti;

(c) izvrši procena tehničkih, finansijskih i administrativnih kapaciteta za upravljanje rizicima od katastrofa, kako bi se pristupilo rešavanju identifikovanih rizika na lokalnom i nacionalnom nivou;

(d) podstakne uspostavljanje neophodnih mehanizama i uvođenje podsticajnih mera kako bi se osigurao visok stepen poštovanja postojećih odredbi sektorskih zakona i propisa za jačanje bezbednosti, uključujući tu i one koji se bave pitanjima upotrebe zemljišta i urbanističkog planiranja, građevinske propise, upravljanje životnom sredinom i resursima, zdravstvene i bezbednosne standarde, i da bi se oni ažurirali, gde je to potrebno, kako bi se osiguralo adekvatno usredsređivanje na upravljanje rizicima od katastrofa;

(e) razvijaju i jačaju, primereno situaciji, mehanizmi za prateće delovanje, periodičnu procenu i izveštavanje javnosti o napretku na nacionalnom i lokalnom planu; da se promoviše javna kontrola i podstaknu institucionalne debate o izveštajima o napretku lokalnih i nacionalnih planova za smanjenje rizika od katastrofa, u koje bi trebalo da budu uključeni parlamentarci i drugi relevantni funkcioneri;

(f) dodele, primereno situaciji, jasne uloge i zadaci predstavnicima zajednica u okviru institucija za upravljanje rizicima od katastrofa i procesa donošenja odluka kroz relevantne pravne okvire; da se organizuju sveobuhvatne javne i društvene konsultacije tokom izrade nacrta tih zakona i propisa, kako bi se podržalo njihovo sprovođenje u delo;

(g) uspostave i unaprede forumi za koordinaciju vlasti čiji su članovi relevantne zainteresovane strane na nacionalnom i lokalnom nivou, kao što su nacionalne i lokalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa, te osobe zadužene za kontakt na nacionalnom nivou radi sprovođenja u delo okvira nakon 2015. godine. Neophodno je da ti mehanizmi imaju jako uporište u nacionalnim institucionalnim okvirima koji jasno određuju odgovornosti i ovlašćenja da se, *inter alia*, identifikuju sektorski i multisektorski rizici od katastrofa, razvije svest i znanje o rizicima od katastrofa kroz razmenu i širenje bezbednosno neutralnih informacija i podataka o rizicima od katastrofa, doprinese izveštavanju i koordiniraju izveštaji o lokalnim i nacionalnim rizicima od katastrofa, koordiniraju kampanje za podizanje nivoa svesti građana o rizicima od katastrofa, omogući i podrži lokalna multisektorska saradnja (npr. među lokalnim vlastima), doprinese utvrđivanju nacionalnih i lokalnih planova za upravljanje rizicima od katastrofa i svih relevantnih politika delovanja za upravljanje rizicima od katastrofa i izveštavanju o njima. Zakoni, propisi, standardi i procedure bi trebalo da utvrde ove odgovornosti;

(h) osnaže lokalni organi, primereno situaciji, koristeći regulatorna i finansijska sredstva za rad i koordinaciju aktivnosti sa civilnim društvom, zajednicama i starosedelačkim stanovništvom i migrantima radi upravljanja rizicima od katastrofe na lokalnom nivou;

(i) podstiču parlamentarci da podrže sprovođenje u delo smanjenja rizika od katastrofa kroz izradu novih ili izmene i dopune postojećih relevantnih propisa, i kroz izdvajanje budžetskih sredstva;

(j) promoviše razvoj standarda kvaliteta, npr. serifikata i nagrada za upravljanje rizicima od katastrofa, uz učešće privatnog sektora, civilnog društva, profesionalnih udruženja, naučnih organizacija i Ujedinjenih nacija;

(k) gde je to moguće, formulišu javne politike delovanja koje imaju za cilj rešavanje pitanja prevencije ili preseljenja, ukoliko je to moguće, ljudskih naselja koja su u zonama pod rizikom od katastrofa, u skladu sa nacionalnim propisima i pravnim sistemom.

Globalni i regionalni nivo

28. Da bi se to postiglo, važno je da se:

(a) upravlja aktivnostima na regionalnom nivou kroz ugovorene regionalne i podregionalne strategije i mehanizme za saradnju na polju smanjenja rizika od katastrofa, po potrebi u skladu sa ovim okvirom, kako bi se podstaklo efikasnije planiranje, izrada zajedničkih informacionih sistema i razmena dobrih praksi i programa za saradnju i razvijanje kapaciteta, posebno da bi se pristupilo rešavanju zajedničkih i prekograničnih rizika od katastrofa;

(b) podstiče saradnja kroz globalne i regionalne mehanizme i institucije za sprovođenje u delo i usklađivanje instrumenata i alata koji su relevantni za smanjenje rizika od katastrofa, poput klimatskih promena, biodiverziteta, održivog razvoja, iskorenjivanja siromaštva, zaštite životne sredine, poljoprivrede, zdravstva, hrane i ishrane i drugog, primereno situaciji;

(c) aktivno angažuje u okviru Globalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa, regionalnih i podregionalnih platformi za smanjenje rizika od katastrofa i tematskih platformi, kako bi se uspostavilo partnerstvo, vršila periodična procena napretka u vezi sa sprovođenjem u delo i razmenom praksi i

znanja u vezi sa politikama delovanja, programima i investicijama koji se odnose na rizike od katastrofa, uključujući tu i razvojna i klimatska pitanja, primereno situaciji, kao i promovisanje integracije upravljanja rizicima od katastrofa u ostale relevantne sektore. Regionalne međuvladine organizacije bi trebalo da imaju značajnu ulogu u okviru regionalnih platformi za smanjenje rizika od katastrofa;

(d) promoviše prekogranična saradnja kako bi se omogućile politike delovanja i planiranje sprovođenja u delo pristupa baziranih na ekosistemu u vezi sa zajedničkim resursima, poput onih u rečnim basenima i duž obala, da bi se razvila otpornost i smanjili rizici od katastrofa, uključujući tu i rizike od epidemije i raseljavanja;

(e) promoviše zajedničko učenje i razmena dobrih praksi i informacija putem, *inter alia*, dobrovoljnih i samostalno iniciranih kolegijalnih pregleda među zainteresovanim zemljama;

(f) promoviše jačanje, primereno situaciji, međunarodnih dobrovoljnih mehanizama za praćenje procena rizika od katastrofa, uključujući tu i relevantne podatke i informacije, koristeći iskustvo Okvira iz Hjoga za praćenje delovanja. Pomenuti mehanizmi mogu da promovišu razmenu bezbednosno neutralnih informacija o rizicima od katastrofa sa relevantnim nacionalnim državnim organima i zainteresovanim stranama, u interesu održivog društvenog i ekonomskog razvoja.

Prioritet 3. Ulaganje u smanjenje rizika od katastrofa radi jačanja otpornosti

29. Javne i privatne investicije za sprečavanje i smanjenje rizika od katastrofa kroz strukturne i nestrukturne mere su od suštinskog značaja za jačanje ekonomske, društvene, zdravstvene i kulturne otpornosti ljudi, zajednica, zemalja i njihovih dobara, kao i životne sredine. One mogu biti pokretači inovacija, rasta i stvaranja novih radnih mesta. Takve mere su rentabilne i dovode do spasavanja života, sprečavanja i smanjenja gubitaka i osiguravanja efikasnog oporavka i sanacije.

Nacionalni i lokalni nivo

30. Da bi se to postiglo, važno je da se:

(a) dodele neophodni resursi, uključujući tu i finansijska sredstva i logistiku, primereno situaciji, na svim nivoima uprave radi stvaranja i sprovođenja u delo strateških politika, planova, zakona i propisa o smanjenju rizika od katastrofa u svim relevantnim sektorima;

(b) promovišu mehanizmi za transfer rizika od katastrofa i osiguravanje od tog rizika, podelu rizika, zadržavanje i finansijsku zaštitu kako javnih tako i privatnih investicija, primereno situaciji, da bi se smanjili finansijski uticaji katastrofa na vlade i društva, u urbanim i ruralnim sredinama;

(c) pojačaju, primereno situaciji, javne i privatne investicije u svrhu jačanja otpornosti na katastrofe, posebno putem: strukturnih, nestrukturnih i funkcionalnih mera za sprečavanje i smanjenje rizika od katastrofa u ključnim objektima, posebno u školama, bolnicama i fizičkoj infrastrukturi; bolje gradnje od početka kako bi se odolelo opasnostima putem adekvatnog projektovanja i izgradnje, uključujući tu i upotrebu principa univerzalnog projektovanja i standardizacije građevinskih materijala; naknadnog ugrađivanja elemenata i ponovne izgradnje; podsticanja kulture održavanja; i uzimanja u obzir procene uticaja na ekonomiju, društvo, strukture, tehnologiju i životnu sredinu;

(d) zaštiti ili podrži čuvanje kulturnih i kolekcionarskih institucija i drugih istorijskih lokacija, kulturnog nasleđa i religijskih objekata;

(e) promoviše jačanje otpornosti na rizike na radnim mestima putem strukturnih i nestrukturnih mera;

(f) promoviše uvođenje procene rizika od katastrofa u izradu i sprovođenje u delo politika za korišćenje zemljišta, uključujući tu i urbanističko planiranje, procene degradacije zemljišta i neformalnog i privremenog stanovanja, i upotrebu smernica i alata za praćenje koji sadrže informacije o predviđenim demografskim i ekološkim promenama;

(g) promoviše uvođenje procene rizika od katastrofa, mapiranja i upravljanja u planiranje ruralnog razvoja i upravljanje, *inter alia,* planinama, rekama, priobalnim ravničarskim oblastima sklonim poplavama, sušnim područjima, močvarama i svim ostalim oblastima koje su sklone sušama i poplavama, uključujući tu i putem identifikovanja oblasti koje su bezbedne za ljudska naselja, uz istovremeno očuvanje funkcija ekosistema koje doprinose smanjenju rizika;

(h) prema situaciji, podstakne revizija postojećih ili izrada novih građevinskih zakona, standarda, praksi za sanaciju i rekonstrukciju na nacionalnom ili lokalnom nivou, sa ciljem da se učine primenjivijim u lokalnom kontekstu, posebno u neformalnim i marginalizovanim naseljima, i da se pojačaju kapaciteti za sprovođenje u delo, razmatranje i donošenje takvih propisa koristeći odgovarajući pristup, a sve u cilju da se podstiče građenje struktura otpornih na katastrofe;

(i) pojača otpornost nacionalnih zdravstvenih sistema, uključujući tu i putem integrisanog upravljanja rizicima od katastrofa u primarnom, sekundarnom i tercijarnom nivou zdravstvene zaštite, posebno na lokalnom nivou; da se razvijaju kapaciteti zdravstvenih radnika kako bi razumeli rizike od katastrofa i primenili i sproveli u delo pristupe za smanjenje rizika od katastrofa u svom radu; da se promovišu i unaprede kapaciteti za obuku u domenu medicine katastrofe; i da se podrže i obuče lokalne zdravstvene grupe u oblasti pristupa za smanjenje rizika od katastrofa, u saradnji sa drugim sektorima, kao i sprovođenje u delo Međunarodnih zdravstvenih propisa (2005) Svetske zdravstvene organizacije;

(j) unapredi planiranje i sprovođenje u delo inkluzivnih politika i mehanizama društvenih sigurnosnih mreža, uključujući tu i putem uključivanja zajednice, integrisanih sa programima za unapređenje uslova za stvaranje sredstava za život, i pristupom osnovnim zdravstvenim uslugama, uključujući tu i zdravlje trudnica, novorođenčadi i dece, reproduktivno i seksualno zdravlje, bezbednost hrane i ishranu, stanovanje i obrazovanje, ka iskorenjivanju siromaštva, kako bi se našla trajna rešenja u fazi nakon katastrofe u cilju osnaživanja ljudi i pružanja pomoći onima koji su disproporcionalno pogođeni katastrofama;

(k) uključe ljudi kojima je ugroženo zdravlje ili koji pate od hroničnih bolesti, zbog posebnih potreba, u stvaranje politika delovanja i planova za upravljanje njihovim rizicima pre, tokom i nakon katastrofa, uključujući tu i da imaju pristup službama za spasavanje života;

(l) podstakne usvajanje politika delovanja i programa koji se bave mobilnošću ljudi usled katastrofa, kako bi se povećala otpornost pogođenih ljudi i otpornost zajednica koje primaju te ljude, u skladu sa nacionalnim propisima i okolnostima;

(m) promoviše, primereno situaciji, integrisanje pitanja i mera vezanih za smanjivanje rizika od katastrofa u finansijske i fiskalne instrumente;

(n) jača održivo korišćenje ekosistema i upravljanje njima, i da se sprovedu u delo pristupi za integrisano upravljanje životnom sredinom i prirodnim resursima koji uključuju smanjenje rizika od katastrofa;

(o) poveća otpornost kompanija i da se zaštite uslovi za stvaranje sredstava za život i proizvodnih sredstava kroz lanac snabdevanja; da se osigura kontinuitet usluga i integriše upravljanje rizicima od katastrofa u poslovne modele i prakse;

(p) jača zaštita uslova za stvaranje sredstava za život i proizvodnih sredstava, uključujući tu i stoku, tegleće životinje, alate i seme;

(q) promovišu i integrišu pristupi za upravljanje rizicima od katastrofa kroz turističku industriju, s obzirom na često veliko oslanjanje na turizam kao ključni pokretač privrede.

Globalni i regionalni nivo

31. Da bi se to postiglo, važno je da se:

(a) promoviše usaglašenost politika delovanja, planova, programa i postupaka koji se odnose na održivi razvoj i smanjenje rizika od katastrofa širom sistema, sektora i organizacija;

(b) promoviše razvoj i jačanje transfera i razmene mehanizama i instrumenata za rizike od katastrofa kroz blisku saradnju sa partnerima iz međunarodne zajednice, kompanijama, međunarodnim finansijskim institucijama i drugim relevantnim zainteresovanim stranama;

(c) promoviše saradnja sa akademskom zajednicom, naučno-istraživačkim centrima i privatnim sektorom kako bi se razvili novi proizvodi i usluge koji će pomoći da se smanje rizici od katastrofa, posebno oni koji bi pomogli zemljama u razvoju i njihovim specifičnim izazovima;

(d) podstiče koordinacija između globalnih i regionalnih finansijskih institucija u cilju pružanja pomoći i predviđanja mogućih ekonomskih i društvenih uticaja katastrofa;

(e) unapredi saradnja između zdravstvenih organa i drugih relevantnih zainteresovanih strana, kako bi se unapredili kapaciteti zemlje za upravljanje rizicima od katastrofa u zdravstvu, sprovodeći u delo Međunarodne zdravstvene propise (2005) i razvijajući otporniji zdravstveni sistem;

(f) jača i promoviše saradnja i razvijanje kapaciteta za zaštitu proizvodnih sredstava, uključujući tu i stoku, tegleće životinje, alat i seme;

(g) promoviše i podrži uspostavljanje društvenih sigurnosnih mreža kao mera za smanjenje rizika od katastrofa koje su povezane i integrisane sa programima za jačanje uslova za stvaranje sredstava za život, kako bi se osigurala otpornost domaćinstava i zajednica na šokove;

(h) pojačaju i unaprede međunarodni napori koji imaju za cilj iskorenjivanje gladi i siromaštva kroz smanjenje rizika od katastrofa;

(i) promoviše i podrži saradnja među relevantnim javnim i privatnim zainteresovanim stranama kako bi se pojačala otpornost kompanija na katastrofe.

Prioritet 4. Unapređivanje spremnosti za katastrofe kako bi se delotvorno reagovalo i „izgradio bolji sistem nego pre katastrofe“ tokom obnove, sanacije i rekonstrukcije

32. Stalni rast rizika od katastrofa, uključujući tu i povećanu izloženost ljudi i imovine, u kombinaciji sa naučenim lekcijama iz prethodnih katastrofa, ukazuje na potrebu za daljim jačanjem spremnosti za reagovanje u slučaju katastrofa, preduzimanjem aktivnosti u očekivanju događaja, integrisanjem smanjenja rizika od katastrofa u spremnost za reagovanje, kao i da se osigura da su kapaciteti uspostavljeni kako bi se na svim nivoima delotvorno reagovalo i obnavljalo. Osposobljavanje žena i ljudi sa invaliditetom da javno vode i promovišu rodnu ravnopravnost i univerzalno dostupne pristupe za reagovanje, obnovu, sanaciju i rekonstrukciju su od ključnog značaja. Katastrofe su pokazale da faza reagovanja, sanacije i obnove, koja treba da bude pripremljena pre katastrofe, predstavlja ključni momenat da se izgradi bolji sistem nego što je bio pre katastrofe, uključujući tu i kroz integrisanje smanjenja rizika od katastrofa u razvojne mere, time čineći nacije i zajednice otpornijim na katastrofe.

Nacionalni i lokalni nivo

33. Da bi se to postiglo, važno je da se:

(a) pripreme ili razmotre i periodično ažuriraju politike delovanja usmerene na spremnost za katastrofe i za nepredviđene situacije, planovi i programi koji uključuju relevantne institucije, uzimajući u obzir scenarije klimatskih promena i njihov uticaj na rizik od katastrofa, kao i da se po potrebi omogući učešće svih sektora i relevantnih zainteresovanih strana;

(b) ulaže u razvoj, održavanje i jačanje sistema za višestruke opasnosti koji su usredsređeni na ljude, za multisektorsko predviđanje i za rano upozoravanje, mehanizama za rizike od katastrofa i komunikacije u slučaju vanredne situacije, socijalnih tehnologija i telekomunikacionih sistema za praćenje opasnosti. Takvi sistemi treba da se razviju kroz participativne procese. Oni treba da budu osmišljeni u skladu sa potrebama korisnika, uključujući tu i društvene i kulturne potrebe, a posebno pitanje rodne ravnopravnosti; da se promoviše primena jednostavne i jeftine opreme i sredstava za rano upozoravanje, i prošire kanali za objavljivanje informacija ranog upozoravanja o prirodnim katastrofama;

(c) promoviše otpornost nove i postojeće ključne infrastrukture, uključujući tu i vode, saobraćajnu i telekomunikacionu infrastrukturu, obrazovne objekte, bolnice i druge zdravstvene objekte, kako bi se osiguralo da oni ostanu bezbedni, delotvorni i operativni tokom i nakon katastrofa, kako bi se pružale usluge za spasavanje života i osnovne usluge;

(d) uspostave lokalni centri za promovisanje svesti javnosti i prikupljanje neophodnog materijala za sprovođenje u delo aktivnosti spasavanja i obnove;

(e) usvoje javne politike i aktivnosti koje podržavaju ulogu radnika u javnom servisu da uspostave ili jačaju mehanizme za saradnju i finansiranje, kao i procedure za pomoć u obnovi, i da se planira i pripremi za obnovu i rekonstrukciju nakon katastrofa;

(f) obuče postojeća radna snaga i volonteri da reaguju u slučaju katastrofa, i unaprede tehnički i logistički kapaciteti za osiguravanje boljeg reagovanja u slučaju vanrednih situacija;

(g) osigura kontinuitet delovanja i planiranja, uključujući tu i društveni i ekonomski oporavak, i pružanje osnovnih usluga u fazi nakon katastrofe;

(h) promoviše redovna spremnost za katastrofe, vežbe za reagovanje i obnovu, uključujući tu i vežbe za evakuaciju, obuku i uspostavljanje lokalnih sistema za podršku, sa ciljem da se osigura brzo i delotvorno reagovanje u slučaju katastrofe i povezanih raseljavanja, uključujući tu i pristup skloništima, osnovnoj pomoći u hrani i drugim neprehrambenim proizvodima tokom obnove, prema lokalnim potrebama;

(i) promoviše saradnja različitih institucija, raznih organa i povezanih zainteresovanih strana na svim nivoima, uključujući tu i pogođene zajednice i kompanije, imajući u vidu kompleksnu i skupu prirodu obnove nakon katastrofe, u okviru koordinacije nacionalnih organa;

(j) promoviše uključivanje upravljanja rizicima od katastrofa u postupke obnove i sanacije nakon katastrofa, i da se omogući veza između obnove, sanacije i razvoja; da se koriste prilike tokom faze obnove da se razviju kapaciteti koji će kratkoročno, srednjoročno i dugoročno smanjiti rizike od katastrofa, uključujući tu i kroz razvoj mera poput planiranja upotrebe zemljišta, unapređenja strukturnih standarda i razmene stručnosti, znanja, razmatranja nakon katastrofa i naučenih lekcija; da se integriše rekonstrukcija nakon katastrofa u ekonomski i društveno održiv razvoj pogođenih oblasti. Ovo bi trebalo da važi i za privremena naselja za ljude koji su raseljeni zbog katastrofe;

(k) izrade smernice u cilju spremnosti za obnovu nakon katastrofe, poput planiranja upotrebe zemljišta i unapređenja strukturnih standarda, uključujući tu i kroz učenje iz programa za obnovu i rekonstrukciju iz prethodne decenije, od kada je usvojen Okvir iz Hjoga za delovanje, i razmenu iskustava, znanja i naučenih lekcija;

(l) razmotri izmeštanje javnih objekata i infrastrukture u oblasti koje nisu u zoni rizika, gde god je to moguće, tokom procesa rekonstrukcije nakon katastrofe, po potrebi uz konsultovanje ljudi kojih se to tiče;

(m) jačaju kapaciteti lokalnih vlasti za evakuaciju ljudi koji žive u oblastima sklonim katastrofama;

(n) uspostavi mehanizam za registrovanje slučajeva i baza podataka o smrtnosti usled katastrofa, kako bi se unapredilo sprečavanje bolesti i smrtnosti;

(o) unaprede planovi za obnovu kako bi se pružila psihološka podrška i usluge mentalnog zdravlja svim ljudima koji za to imaju potrebu;

(p) razmotre i unaprede, primereno situaciji, nacionalni zakoni i procedure za međunarodnu saradnju, na osnovu smernica za nacionalno omogućavanje i regulisanje međunarodne podrške nakon katastrofa i inicijalne pomoći za oporavak.

Globalni i regionalni nivo

34. Da bi se to postiglo, važno je da se:

(a) po potrebi izrade i unaprede koordinirani regionalni pristupi i operativni mehanizmi za pripremu i osiguravanje brzog i efikasnog reagovanja u slučaju katastrofe u situacijama koje prevazilaze nacionalne kapacitete za delovanje;

(b) promoviše dalji razvoj i širenje instrumenata poput standarda, zakona, operativnih uputstava i drugih instrumenata za koordiniranje aktivnosti vezanih za spremnost za katastrofe i reagovanje u slučaju katastrofa, i omogućavanje razmene informacija i naučenih lekcija i najboljih praksi za politike delovanja i programe za rekonstrukciju nakon katastrofa;

(c) promoviše dalji razvoj i investiranje u delotvorne, nacionalno kompatibilne, regionalne mehanizme za upozoravanje na višestruke opasnosti, gde je to moguće, u skladu sa Globalnim okvirom za klimatske usluge, i omogući razmena informacija među svim zemljama;

(d) jačaju međunarodni mehanizmi, poput Međunarodne platforme za obnovu, za razmenu iskustava i učenje među zemljama i svim zainteresovanim stranama;

(e) po potrebi pruži podrška relevantnim organima Ujedinjenih nacija za jačanje i sprovođenje u delo globalnih mehanizama za hidrometeorološka pitanja, kako bi se podigla svest i unapredilo razumevanje rizika od katastrofa koji se odnose na vodu i njihov uticaj na društvo, i unaprede strategije za smanjenje rizika od katastrofa u skladu sa zahtevima država;

(f) pruži podrška regionalnoj saradnji, kako bi se radilo na spremnosti za katastrofe, uključujući tu i zajedničke vežbe;

(g) promovišu regionalni protokoli za omogućavanje razmene kapaciteta za reagovanje i resursa tokom i nakon katastrofa;

(h) obuče postojeća radna snaga i volonteri da reaguju u slučaju katastrofa.

V. Uloga zainteresovanih strana

35. Iako države imaju opštu odgovornost za smanjenje rizika od katastrofa, to je ipak odgovornost koja je podeljena između vlada i relevantnih zainteresovanih strana. Posebno nedržavne zainteresovane strane imaju značajnu ulogu kao oni koji podstiču pružanje podrške državama, u skladu sa nacionalnim politikama delovanja, zakonima i propisima, u sprovođenju u delo okvira na lokalnom, nacionalnom, regionalnom i globalnom nivou. Neophodni su njihova posvećenost, dobra volja, znanje, iskustvo i resursi.

36. Pri utvrđivanju posebnih uloga i odgovornosti zainteresovanih strana, a istovremeno nadograđujući postojeće relevantne instrumente, države treba da podstaknu sledeće aktivnosti javnih i privatnih zainteresovanih strana:

(a) civilno društvo, volonteri, organizacije koje organizuju volonterski rad i lokalne organizacije treba da: učestvuju, u saradnji sa javnim institucijama, *inter alia*, u pružanju specifičnih znanja i pragmatičnih uputstava u kontekstu razvoja i sprovođenja u delo normativnih okvira, standarda i planova za smanjenje rizika od katastrofa; da se angažuju u sprovođenju u delo lokalnih, nacionalnih, regionalnih i globalnih planova i strategija; da pomognu i podrže podizanje nivoa javne svesti, kulturu prevencije i edukacije o rizicima od katastrofa; i da zagovaraju jačanje otpornosti zajednica i inkluzivno i opštedruštveno upravljanje rizicima od katastrofa koje jača sinergiju među grupama, primereno situaciji. Ovde bi trebalo da se napomene sledeće:

(i) žene i njihovo učešće su od suštinskog značaja za delotvorno upravljanje rizicima od katastrofa i za planiranje, finansiranje i sprovođenje u delo rodno senzitivnih politika delovanja, planova i programa za smanjenje rizika od katastrofa; i treba da se preduzmu adekvatne mere za izgradnju kapaciteta za osposobljavanje žena za spremnost, kao i razvijanje njihovih kapaciteta za stvaranje

alternativnih uslova za život u situacijama nakon katastrofa;

(ii) deca i mladi predstavljaju činioce promena, i trebalo bi da im se dâ prostora i načina da doprinesu smanjenju rizika od katastrofa u skladu sa propisima, nacionalnom praksom i obrazovnim planom i programom;

(iii) osobe sa invaliditetom i njihove organizacije su od ključnog značaja za procenu rizika od katastrofa u projektovanju i sprovođenju plana koji je osmišljen prema posebnim zahtevima, uzimajući u obzir, *inter alia*, principe univerzalnog projektovanja;

(iv) starije osobe imaju dugogodišnje znanje, veštine i mudrost, što predstavlja neprocenjivo važan faktor za smanjenje rizika od katastrofa, i oni bi trebalo da se uključe u izradu politika delovanja, planova i mehanizama, uključujući tu i rano upozoravanje;

(v) starosedelačko stanovništvo, kroz svoje iskustvo i tradicionalno znanje, pruža značajan doprinos razvoju i sprovođenju u delo planova i mehanizama, uključujući tu i rano upozoravanje;

(vi) migranti doprinose jačanju otpornosti zajednica i društava, a njihovo znanje, veštine i kapaciteti mogu da budu od koristi za planiranje i sprovođenje u delo smanjenja rizika od katastrofa.

(b) akademska zajednica, naučno-istraživačke institucije i mreže treba da se usredsrede na faktore i scenarije rizika od katastrofa, uključujući tu i novonastale rizike od katastrofa, u srednjoročnom i dugoročnom periodu; treba da intenziviraju istraživanja u cilju regionalne, nacionalne i lokalne primene; treba da podrže aktivnosti lokalnih zajednica i organa; i da podrže interfejs između politike i nauke radi donošenja odluka;

(c) kompanije, profesionalna udruženja i privatni sektor, finansijske institucije, uključujući tu i finansijske regulatore i računovodstvena tela, kao i filantropske fondacije treba da: integrišu upravljanje rizicima od katastrofa, uključujući tu i kontinuitet poslovanja, u poslovne modele i prakse putem investicija baziranih na informacijama o rizicima od katastrofa, posebno u mikro-, malim i srednjim preduzećima; da se angažuju na podizanju nivoa svesti i obuci svojih zaposlenih i klijenata; da se angažuju i podrže istraživanja i inovacije, kao i tehnološki razvoj za upravljanje rizicima od katastrofa; da razmenjuju i šire znanja, prakse i bezbednosno neutralne podatke; i da aktivno učestvuju, primereno situaciji i pod rukovodstvom javnog sektora, u izradi normativnih okvira i tehničkih standarda koji se inkorporiraju u upravljanje rizicima od katastrofa;

(d) mediji treba da: preuzmu aktivnu i inkluzivnu ulogu na lokalnom, nacionalnom, regionalnom i globalnom nivou u doprinosu podizanju nivoa svesti javnosti i razumevanja, i širenju tačnih i bezbednosno neutralnih informacija o rizicima od katastrofa, opasnostima i katastrofama, uključujući tu i katastrofe malog obima, na jednostavan, transparentan, lako razumljiv i pristupačan način, uz blisku saradnju sa nacionalnim organima; da usvoje posebne komunikacijske politike delovanja za smanjivanje rizika od katastrofa; da po potrebi podrže sisteme za rano upozoravanje i zaštitne mere za spasavanje života; i da stimulišu kulturu prevencije i snažne uključenosti zajednice u održive kampanje za obrazovanje javnosti i javne konsultacije na svim nivoima društva, u skladu sa nacionalnim praksama.

37. U vezi sa Rezolucijom Generalne skupštine 68/211 od 20. decembra 2013. godine, obaveze relevantnih zainteresovanih strana su od velikog značaja za identifikovanje modaliteta saradnje i sprovođenje u delo ovog okvira. Te obaveze bi trebalo da budu konkretne i vremenski ograničene, kako bi se podržao razvoj partnerstva na lokalnom, nacionalnom, regionalnom i globalnom nivou, i sprovođenje u delo lokalnih i nacionalnih strategija i planova za smanjenje rizika od katastrofa. Sve zainteresovane strane se podstiču da objave svoje obaveze i njihovo ispunjavanje kao podršku sprovođenju u delo okvira, ili nacionalnih i lokalnih planova za upravljanje rizicima od katastrofa, putem internet prezentacije Kancelarije Ujedinjenih nacija za smanjenje rizika od katastrofa (UNISDR).

VI. Međunarodna saradnja i globalno partnerstvo

Opšta razmatranja

38. S obzirom na različite kapacitete, kao i povezanost između nivoa podrške koja se njima pruža i nivoa do koga će oni moći da sprovedu u delo sadašnji okvir, zemljama u razvoju je potrebno unapređeno pružanje sredstava za sprovođenje u delo okvira, uključujući tu i adekvatne, održive i blagovremene resurse, kroz međunarodnu saradnju i globalno partnerstvo u cilju razvoja, i kontinuiranu međunarodnu pomoć, kako bi unapredile svoja nastojanja da smanje rizik od katastrofe.

39. Međunarodna saradnja za smanjenje rizika od katastrofa obuhvata razne izvore i predstavlja ključni element u podržavanju nastojanja zemalja u razvoju da smanje rizik od katastrofe.

40. U pristupanju rešavanju problema ekonomskog dispariteta i dispariteta u tehnološkim inovacijama i istraživačkim kapacitetima među zemljama, od suštinskog je značaja da se unapredi transfer tehnologija koji uključuje postupke omogućavanja i olakšavanja protoka veština, znanja, ideja, *know-how* i tehnologija iz razvijenih zemalja u zemlje u razvoju kako bi se ovaj okvir sproveo u delo.

41. Zemljama u razvoju koje su sklone katastrofama, posebno onim najmanje razvijenim zemljama, malim ostrvskim zemljama u razvoju, zemljama u razvoju koje nemaju izlaz na more i afričkim zemljama, kao i zemljama sa srednjim dohotkom koje se suočavaju sa posebnim izazovima, neophodna je posebna pažnja imajući u vidu njihovu visoku osetljivost i stepen rizika, koji često umnogome prevazilazi njihove kapacitete da reaguju i da se obnove nakon katastrofa. Takva ugroženost zahteva hitno jačanje međunarodne saradnje i osiguravanje sigurnog i trajnog partnerstva na regionalnom i međunarodnom nivou, kako bi se podržale zemlje u razvoju u sprovođenju ovog okvira u delo u skladu sa njihovim nacionalnim prioritetima i potrebama. Slična pažnja i odgovarajuća pomoć bi trebalo da se usmere i na druge zemlje sklone katastrofama koje imaju specifične karakteristike, poput zemalja-arhipelaga, kao i zemalja sa dugim obalama.

42. Katastrofe mogu disproporcionalno da pogode male ostrvske zemlje u razvoju, zbog njihove jedinstvene i posebne ranjivosti. Efekti katastrofa, od kojih su se neke pojačale u intenzitetu i bile podstaknute klimatskim promenama, ometaju napredak ka održivom razvoju. S obzirom na poseban slučaj malih ostrvskih zemalja u razvoju, postoji ključna potreba da se razvija otpornost i pruži posebna podrška kroz sprovođenje u delo rezultata SIDS Ubrzanih modaliteta delovanja (SAMOA)[9] u oblasti smanjenja rizika od katastrofa.

43. Afričke zemlje se i dalje suočavaju sa izazovima koji se odnose na katastrofe, i sa sve većim rizicima od katastrofa, uključujući tu i one rizike koji se odnose na jačanje otpornosti infrastrukture, zdravstva i uslova za stvaranje sredstava za život. Ovi izazovi zahtevaju povećanu međunarodnu saradnju i pružanje adekvatne podrške afričkim zemljama, kako bi se omogućilo sprovođenje u delo ovog okvira.

44. Saradnja severa i juga, upotpunjenja saradnjom u okviru juga i trosmernom saradnjom, pokazala se ključnom za smanjenje rizika od katastrofa, i postoji potreba da se ta saradnja dodatno unapredi u obe oblasti. Partnerstvo igra dodatnu važnu ulogu kroz jačanje celokupnih potencijala zemalja i podršku njihovim nacionalnim kapacitetima za upravljanje rizicima od katastrofa, i unapređenje društvene, zdravstvene i ekonomske dobrobiti pojedinaca, zajednica i zemalja.

45. Nastojanja zemalja u razvoju koje nude saradnju u okviru juga i trosmernu saradnju ne bi trebalo da umanje saradnju severa i juga sa razvijenim zemljama, jer one upotpunjuju saradnju severa i juga.

[9] Rezolucija Generalne skupštine 69/15, prilog.

46. Finansiranje iz raznih međunarodnih izvora, javni i privatni transferi pouzdane, dostupne, odgovarajuće i moderne ekološke tehnologije, pod koncesionim ili preferencijalnim uslovima prema dogovoru; pomoć za izgradnju kapaciteta za zemlje u razvoju; i podsticajno institucionalno i političko okruženje na svim nivoima predstavljaju izuzetno važne načine za smanjenje rizika od katastrofa

Načini sprovođenja u delo

47. Da bi se ovo postiglo, neophodno je da se:

(a) potvrdi da je zemljama u razvoju potrebno pojačano pružanje koordinirane, održive i adekvatne međunarodne pomoći za smanjenje rizika od katastrofa, posebno onim najmanje razvijenim zemljama, malim ostrvskim zemljama u razvoju, zemljama u razvoju koje nemaju izlaz na more i afričkim zemljama, kao i zemljama sa srednjim dohotkom koje se suočavaju sa posebnim izazovima, kroz bilateralne i multilateralne kanale, uključujući tu i kroz pojačanu tehničku i finansijsku podršku, i tehnološki transfer tehnologija pod koncesionim ili preferencijalnim uslovima prema dogovoru, za potrebe razvoja i jačanja njihovih kapaciteta;

(b) unapredi pristup država, posebno država u razvoju, finansijama, ekološki zdravoj tehnologiji, naučnim i inkluzivnim inovacijama, kao i znanju i razmeni informacija putem postojećih mehanizama, konkretno, bilateralnih, regionalnih i multilateralnih sporazuma za saradnju, uključujući tu Ujedinjene nacije i druga relevantna tela;

(c) promoviše korišćenje i širenje tematskih platformi za saradnju poput globalnih tehnoloških fondova i globalnih sistema za razmenu znanja, inovacija i istraživanja, i da se osigura pristup tehnologijama i informacijama o smanjenju rizika od katastrofa;

(d) inkorporiraju mere za smanjenje rizika od katastrofa u multilateralne i bilateralne programe razvojne pomoći unutar i širom svih sektora, primereno situaciji, vezano za smanjenje siromaštva, održivi razvoj, upravljanje prirodnim resursima, životnu sredinu, urbanistički razvoj i prilagođavanje na klimatske promene.

Podrška međunarodnih organizacija

48. Da bi se podržalo sprovođenje ovog okvira, neophodno je:

(a) da se od Ujedinjenih nacija i drugih međunarodnih i regionalnih organizacija, međunarodnih i regionalnih finansijskih institucija i donatorskih agencija angažovanih na smanjivanju rizika od katastrofa zatraži, primereno situaciji, da pojačaju koordinaciju sopstvenih strategija u vezi s tim;

(b) da entiteti u okviru sistema Ujedinjenih nacija, uključujući tu fondove, programe i specijalizovane agencije, posredstvom Plana Ujedinjenih nacija za delovanje na smanjenju rizika od katastrofa u cilju jačanja otpornosti, Okvira Ujedinjenih nacija za razvojnu pomoć i programa u zemljama članicama promovišu optimalno korišćenje resursa i podršku zemljama u razvoju, na njihov zahtev, u sprovođenju u delo ovog okvira, u koordinaciji sa drugim relevantnim okvirima, poput Međunarodnih zdravstvenih propisa (2005), uključujući tu i putem razvoja i jačanja kapaciteta, i jasnih i usredsređenih programa koji podržavaju prioritete država na uravnotežen, dobro koordiniran i održiv način, u okviru njihovih ovlašćenja;

(c) da naročito Kancelarija Ujedinjenih nacija za smanjenje rizika od katastrofa (UNISDR) pruži podršku sprovođenju u delo, pratećim altivnostima i reviziji ovog okvira putem: pripreme periodičnih razmatranja ostvarenog napretka, posebno kada se radi o Globalnoj platformi i, primereno situaciji, blagovremeno uz procese pratećih aktivnosti unutar Ujedinjenih nacija, podržavajući razvoj koherentnih globalnih i regionalnih pratećih aktivnosti i indikatora, a u saradnji, primereno situaciji, sa drugim relevantnim mehanizmima za održivi razvoj i klimatske promene, i uz odgovarajuće ažuriranje postojeće internet prezentacije Okvira iz Hjoga za praćenje delovanja; da aktivno učetvuje u radu

Međuagencijske i ekspertske grupe za indikatore održivog razvoja; da razradi praktične smernice za sprovođenje okvira u delo zasnovane na raspoloživim podacima kroz blisku saradnju sa državama, i putem mobilizacije stručnjaka; da radi na jačanju kulture prevencije među relevantnim zainteresovanim stranama putem podrške razvoju standarda od strane stručnjaka i profesionalnih organizacija, inicijativama za promovisanje ovog cilja, i širenju informacija o rizicima od katastrofa, politika delovanja i praksi, kao i putem edukacije i obuke u vezi sa smanjenjem rizika od katastrofa kroz pridružene organizacije; da podržava zemlje, uključujući tu i kroz nacionalne platforme ili njihove ekvivalente, u njihovim razradama nacionalnih planova i da prati trendove i modele rizika od katastrofa, gubitaka i posledica; da organizuje Globalnu platformu za smanjenje rizika od katastrofa i pruža podršku organizovanju regionalnih platformi za smanjenje rizika od katastrofa u saradnji sa regionalnim organizacijama; da rukovodi revizijom Plana Ujedinjenih nacija za delovanje na smanjenju rizika od katastrofa u cilju jačanja otpornosti; da omogućava jačanje, i nastavi da opslužuje Naučno-tehničku savetodavnu grupu Međunarodne konferencije o rizicima od katastrofa na planu mobilisanja naučnog i tehničkog rada u svrhu smanjenju rizika od katastrofa; da upravlja, blisko sarađujući sa državama, ažuriranjem Terminologije o smanjenju rizika od katastrofa iz 2009. u skladu sa terminologijom oko koje su se države usaglasile; i da vodi registar preuzetih obaveza zainteresovanih strana;

(d) da međunarodne finansijske institucije, poput Svetske banke i regionalnih razvojnih banaka, razmotre prioritete unutar ovog okvira za pružanje finansijske podrške i odobravanje zajmova za integrisano smanjenje rizika od katastrofa u zemljama u razvoju;

(e) da druge međunarodne organizacije i tela formirana međunarodnim sporazumima, uključujući tu i Konferenciju zemalja potpisnica Okvirne konvencije Ujedinjenih nacija o klimatskim promenama, međunarodne finansijske institucije na globalnom i regionalnom nivou, i Međunarodni crveni krst i Crveni polumesec, pruže podršku zemljama u razvoju, na njihov zahtev, u sprovođenju u delo ovog okvira, u koordinaciji sa drugim relevantnim okvirima;

(f) da se Globalni dogovor Ujedinjenih nacija, kao glavna inicijativa Ujedinjenih nacija za angažovanje privatnog sektora i kompanija, i dalje angažuje i promoviše ključni značaj smanjenja rizika od katastrofa za održivi razvoj i jačanje otpornosti;

(g) da se pojačaju ukupni kapaciteti sistema Ujedinjenih nacija za pružanje pomoći zemljama u razvoju u cilju smanjenja rizika od katastrofa kroz pružanje adekvatnih resursa putem raznih mehanizama finansiranja, uključujući tu i povećane, blagovremene, stabilne i predvidive doprinose Fondu Ujedinjenih nacija za ublažavanje posledica katastrofa, i kroz unapređenje uloge Fonda u vezi sa sprovođenjem u delo ovog okvira;

(h) da Interparlamentarna unija i ostala relevantna regionalna tela i mehanizmi za parlamentarce, primereno situaciji, nastave da pružaju podršku i da promovišu smanjenje rizika od katastrofa i jačanje nacionalnih pravnih okvira;

(i) da organizacija Ujedinjeni gradovi i lokalne vlasti, kao i druga relevantna tela lokalnih uprava nastave da podržavaju saradnju i uzajamno učenje među lokalnim upravama u cilju smanjenja rizika od katastrofa i sprovođenja u delo ovog okvira.

Prateće aktivnosti

49. Na konferenciji je pozvana Generalna skupština da na svom sedamdesetom zasedanju razmotri mogućnost uvođenja razmatranja globalnog napretka u sprovođenju u delo ovog okvira za smanjenje rizika od katastrofa kao deo njenih integrisanih i koordiniranih procesa pratećih aktivnosti posle konferencija i samita Ujedinjenih nacija, usaglašernih sa Savetom za ekonomska i socijalna pitanja, Visokim političkim forumom za održivi razvoj i četvorogodišnjim ciklusom razmatranja politika delovanja, primereno situaciji, uzimajući u obzir doprinose Globalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa i regionalnih platformi za smanjenje rizika od katastrofa, kao i Okvira iz Hjoga za praćenje delovanja.

50. Na konferenciji je predloženo da Generalna skupština uspostavi na svom šezdeset i devetom zasedanju otvorenu međuvladinu radnu grupu, sastavljenu od stručnjaka koje su imenovale zemlje članice, koju podržava Kancelarija Ujedinjenih nacija za smanjenje rizika od katastrofa (UNISDR), uz uključivanje relevantnih zainteresovanih strana, u cilju razvijanja skupa mogućih indikatora za merenje globalnog napretka u sprovođenju u delo ovog okvira, u vezi sa radom međuagencijske ekspertske grupe za indikatore održivog razvoja. Na konferenciji je takođe predloženo da Radna grupa razmotri preporuke Naučno-tehničke savetodavne grupe o ažuriranju UNISDR terminologije za smanjenje rizika od katastrofa iz 2009. do decembra 2016. godine, i da rezultate svoga rada podnese Generalnoj skupštini na razmatranje i usvajanje.